

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinstvi je moč.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo «via Zonta».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom se začne zadnje četrtletje tekočega leta. Vabimo torej uljudno vse gg. naročnike, katerim naročnina poteče, ali kateri so še za minole mesece kaj dolžni. denarje kumalu poslali. Za 1/4 leta se plačuje 1 gld. 50 kr. Tudi nove naročnike rado sprejemamo.

Opravištvo «Edinosti».

Slavnost blagoslovenja zastave delalskega podpornega društva

v Trstu dne 24. septembra.

Težave, velike težave so bile, še celo nebo nam je nagajalo in mnogo rodoljubov v Ljubljani, Gorici in tudi v Trstu je prorokovalo velik «fiasko» ter so tu in tam uže začeli mrzeti na odbor delalskega društva; a v nedeljo, dve uri pred slavnostjo, zvedrilo se je nebo, kakor da bi bil hotel sam Bog uslišati prošnjo osnivalcev te slavnosti in razvedrili so se tudi kislí obrabi. Vreme je bilo ugodno baš 12 ur, kolikor smo potrebovali za slavnost, precej potem pa je začelo zopet še slabše vreme, nego je bilo poprej.

Sprejem gostov.

Uže 23. t. m. zvečer so došli hrvatski gostje s poštanim vlakom, to je društvo «Kolo» in društvo «Sokol» iz Zagreba se zastavama in mnogo drugih gostov s Hrvatske in Kranjskega. Odbor je čakal goste na kolodvoru in predsednik Dolenc je pozdravil prav presrečno hrvatsko «Kolo» in hrvatskega «Sokola»; odzdravljali so naši hrvatski gostje s krepkimi življakli. Goste je odpeljal odsek za stanovanja v čitalnico in v podporno društvo, kder jim je naznanil stanovanja. — Še tisti večer so se sešli hrvatski gostje in tržaški pevci, pa mnogo drugih rodoljubov v gostilnici «pri Jelenu», kder smo se prav po bratski pozdravljali in prepevali do pozno v noč. Veselje je bilo neskaljeno k ljubú temu, da smo imeli neke male sitnosti zaradi došlih zastav.

Drugi dan ob 7. uri 40 minut so došli s posebnim vlakom naši ljubljanski gostje, mej temi mnogo «Sokolovcev» v privatnej obleki, ker jim je bilo prepovedano uže v Ljubljani vdeležiti se slavnosti in corpore to je v popolnej opravi se zastavo. Ljubljancane je ta prepoved nekoliko jadila in zbegala, zato jim je došlo mesto kakih 300 do 400 samo 90 do 100 —, več kontingenta so dale postaje Borovnica, Logac, Rakek, Postojna.

Došle so razen «Sokolov» tudi deputacije ljubljanske čitalnice, borovniške, cerkljanske in postojnske čitalnice, zadnja mnogobrojna s prekrasno zastavo, — potem mnogobrojna deputacija delalskega društva

iz Ajdovščine se zastavo, vipavske čitalnice se zastavo, šembiške čitalnice se zastavo. A mnogo Notranjcev je došlo tudi po voznej poti in mej njimi moramo posebno omeniti razdrških fantov se svojo slavnoznano, v našem listu uže popisano zastavo, došli so Senožeci, in tudi Kraševci iz Sežane, Divače, Nabrežine, tako da moramo reči, da so bila manj ali več zastopana vsa društva mej Trstom in Ljubljano. — Predsednik društva je tudi te razne deputacije, posebno pa ljubljanske Sokolovce pozdravil na kolodvoru. Kmalo za tem posebnim vlakom je došel tudi vlak iz Gorice.

Z goriškim vlakom so došla ta le društva: podporno društvo iz Gorice, na čelu mu g. podpredsednik, č. g. dr. Gregorčič, potem Goriška čitalnica, Solkanska čitalnica se zastavo, kanalska čitalnica se zastavo, nabrežinska čitalnica, deputacija goriških veteránov in še nekatere druge deputacije čitalnic in drugih društev, njim vsem na čelu izvrstna godba goriških veteránov pod vodstvom vrliga gosp. učitelja Orla. Vsi ti gostje so se zbrali pred kolodvorom in so skupaj korakali do Corsia Stadion, tam pa je udarila godba in razvila so vsa društva svoje zastave ter tako slovesno marširala do «Politeama Rossetti». Tam so teh društev uže čakali naši hrvatski in tržaški gostje, mnogobrojno naši tržaški veterani, potem društva «Unione operaja», «Fratellanza artigiana», «Società dei fahinici» in nemško telovadno društvo «Eintracht». Pri «Politeama» je bil zajutrek, in ko so se naši preljubi gostje malo okrepcali, vredil se je slovesni sprevod v tem le redu. 1. veteranska godba goriška, 2. «Sokol» zagrebški se zastavo, 3. društvo «Kolo» iz Zagreba, se zastavo, 4. Razdrški fantje se zastavo, 5. društvo «Sokol» iz Ljubljane, 6. pevci ljubljanske čitalnice, 7. postojnska čitalnica se zastavo, 8. kanalska čitalnica se zastavo, 9. solkanska čitalnica se zastavo, 10. «podporno delalsko društvo» iz Ajdovščine se zastavo, 11. «Sokola» tržaški se zastavo, 12. veterani tržaški, 13. «Unione Operaja», 14. Fakinsko društvo, 15. «Fratellanza Artigiana», 16. telovadno društvo «Eintracht», vsa iz Trsta, 17. sežanska čitalnica, 18. Tržaška čitalnica, 19. «delalsko podporno društvo» tržaško, 20. pevski zbor skedenjski se zastavo, potem razne manjše deputacije in pevski zbori iz okolice. Točno ob 9. uri je odšel ta prekrasni in velikanski sprevod skoz Acquedotto, Corsia Giulia proti Sv. Ivanu. Tam kder krene v bosketu cesta v Sv. Ivan, stal je lep slavolok, kateri so postavili Sveto Ivančani, in za kar gre posebna zasluga g. Antonu Trobcu, vrlému, uže čez meje Trsta znanemu rodoljubu. Pri slavoloku pa je stalo 12 krasnih v elegantnej okoliškej noši opravljenih deklet iz Sv. Ivana. Pozdravile so najprej hrvatske, potem druge goste in pripele na zastave zagrebškega Sokola, društva «Kolo» iz Zagreba in Sokola tržaškega prekrasne vence. — Zdaj so uže tudi začeli streljati pri Sv. Ivanu in sprevod se je pomikal slovesno, veličanstveno proti slavnostnemu prostoru; tam je goste zopet pozdravil

ves odbor in gospodičine družice iz Trsta in okolice, 36 krasotic z belo rumenimi, rudeče belimi in modro belimi šerpami; g. podpred-ednik Polić pa je odkazal mesta vsem društvom blizo tako-le: veterani in Sokolovci so delali špaliro od glavnega, s prekrasnim slavolokom odičenega slavoloka do altara. Pred altarjem je stalo kakih 14 zastav raznih došlih društev, na desnej strani ne daleč od paviljona je stalo društvo «Kolo», za njim razne čitalnice, na levo pa tržaški in okoliški pevci, za njimi razna podporna društva, okoličanska društva in mnogo deputacij. — Občinstvo je imelo pred seboj lepo okrašeni altar, na vsakej strani altara pa sta bila dva prekrasna paviljona, eden v narodnih, drugi v belgijskih barvah; slavnostni prostor je bil pa ves obdan z visokimi mlaji, na katerih so vihrale narodne in druge zastave, mej tem, ko je ves Sv. Ivan bil preprežen se zastavami in drugim lišpom. Zares velikansk navduševalen prozor!

Slavnostin prostor se je kar naglo napolnil z ljudstvom, bilo je od 12 do 13.000 ljudi, tako so sodili tudi nemški in italijanski listi. Paviljon na desnej strani so napolnile elegantne tržaške dame, na levej pa odlični gospodje: poslanci, višji uradniki, trgovci in nekatere odlične deputacije, mej gospodi smo zapazili drž. poslance g. Burgstallerja, Nabergoja, dež. poslanca Nadliška, potem višjega drž. pravdnika, gosp. Schrotta, g. Klodiča, g. Ráčko-ja. Blizo vhoda je bila na višjem mestu godba pešpolka nadvojvoda Albreht, na drugej strani bliže paviljonov pa je stala godba goriških veteránov. Tako je bilo vse lepo razdeljeno na slavnostnem prostoru. Pri vrodu pa so čakali vsi odborniki in 36 družic. Vse je pričakovalo trenutka, ko dojde kumica — namestnica in gosp. namestnik. Še pred 10. uro je došel gosp. župan, katerega je sprejel dež. poslanec Nabergoj ter ga peljal v paviljon. Točno ob 10. uri pa je naznanil grom topičev, da se bliža kočija z visoko gospodo, ob enem so začeli tudi zvoniti, Nj. eks. g. namestnik in njegova gospa so prva izstopila iz kočije, za njima namestniški tajnik, g. vitez Conti. Odbor sprejme namestnika in kumice — namestnico prav spoštljivo; predsednik pelje visoko gospo v paviljon, za njo gre Nj. eks. namestnik spremljan po podpredsedniku in g. Conti-ju, drugi odborniki in udje slavnostnega odseka pa spremljajo družice. Ljudstvo je živo pozdravljalo visoko gospodo, obe bandi ste godli narodno himno, trobentači pa generalni marš, prizor je bil resnično ganljiv. — Kumica — namestnica sede na odlični prostor v sredi paviljona na desno, na vsako stran se pa postavijo prekrasne mestne družice v belej opravi, mej tem ko se družice v okoličanskej opravi postavijo po stopnicah na vsako stran kumice; vse so imele prelepe šopke in predsednik poda tudi kumici — namestnici veliki jako umetno po g. Pošarju napravljen šopek. Nj. eks. namestnik sede v desni paviljon zraven župana, odborniki pa se postavijo za njim. Vsak je občudoval ženski paviljon, one krasotice, tako lepo opravljene,

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Plemenita hči cesarja Karola VI., velika cesarica osemnajstega veka, Marija Terezija, je 32 letna nastopila vladó l. 1740 ter je s krepko roko vodila državno krmilo avstrijsko polnih 40 let t. j. do l. 1780. Veliko sovražnikov je imela, krvave boje bojevala, a državno blagostanje vendar je mnogo pomnožila s primernimi reformami ali zboljšanjem notranje vladne uprave. Posebno se sme po vsej pravici imenovati velika mati tržaškemu mestu in pospeševanju trgovstva v Trstu. Kar je bil nje oče Karol ustanovil, ona ni razdrila, temuč še razširila. Karol je bil dovolil neke predpravice ptujim trgovcem, a Marija Terezija je vsem trgovcem podelila svobodno prosto trgovinstvo, ne samo oni mali prostor, kder je lazaret sv. Karola ali stari lazaret in novo mesto, temuč tudi staro mesto in ves tržaški teritorij naj uživa svoboščino proste luke; osebno svoboščino naj imajo vsi trgovci brez razločka; ptujih trgovcev naj se ustanovi v Trstu kolikor jim drago; tudi Grki in Židovi (judje) naj bodo prosti gledé svoje verske službe božje. K malu se pomnoži ljudstvo, mesto se razširi, nove ulice, nove hiše, pravilno zidane, nastanejo poleg starega mesta, na onem prostoru, kder so kedaj bivale soline, in se je morje daleč noter razlivalo, novo mesto, ime-

novano po Mariji Tereziji, terezijško mesto. Da si tudi ste staro mesto, in novo mesto bile sestri, a vendar se je nju značaj v mnogih stvarih razločeval. Staro mesto se je trdno držalo starih svojih šeg in navad, imelo je svoje predpravice, svoje zakone, svojo staro zgodovino, svoja sporočila, svoje pravznike in veselice. Novo mesto pa je bilo sestavljeno iz vsakovrstnih od devet strani sveta sem nadošlih življev, trgovcev, delalcev, obrtnikov itd. Tudi različni gosposki in pravico ste imeli staro in novo mesto, zato nastanejo prepri in združbe mejsebojne. Marija Terezija uvaževaje veliki upljiv složnega mirnega živjenja na razvitek blagostanja, pridruži novo mesto staremu mestu, da mestna gosposka (občinsko zastopništvo) ima iste sodnje pravice imeti nad novim, kakor nad starim mestom. Občina je za to pravico plačala cesarici 20.000 goldinarjev odškodnine. Od tistega časa je Trst ena sama občina (soseska), staro in novo mesto, pod enim občinskim načelnikom in eno ter isto mestno upravo; staro mestno obzidje se je tačas podrlo, samo imena še ostajajo nekdanjih mestnih vrat: porta «Donota» (vrata nočna = di notte? ako ni dónata?) porta in ulica «Riborgo» (naši ljudje pravijo: na Razbórijl) in porta in ulica «Cavana» (morda kalna — kavuena?).

Mnogo novih naprav in mestnih poslopj je iz one dobe. Uže od rimskih časov je bilo neko znamenje na skali: Čuk (Zucco), neka morska svetilnica; Marija Terezija pa je dala napraviti oni dolgi mol, morski jez, od starega lazareta do svetilnice ali lanterne. Mnogo se je neki potrosilo pri onem

nasipu, da je poznej francoski cesar Napoleon I. 1797, ko je bil v Trstu, rekel: «kaj to je tisti mol, čegar vsaki kamen je stal cekin?» (Cavali s. c. 132). Pa za Marije Terezije ni bilo še onega svetilnega stolpa, ki je dandenes, dozidal se je še le l. 1834. Tudi veliki mol «san Carlo» se je takrat dozidal, in novi lazaret v onem kraju, ker je začetek kolodvora tržaškega in nove luke pred malo leti zasut. Imenoval se je oni lazaret po cesarici Mariji Tereziji: lazaret sv. Terezije. Ime Marije Terezije pa vedno ostane zlatimi črkami napisano v zgodovini tržaškega mesta, ker mu je pripravila dobre vode, katera je še dandenes izpod griča Temenjaka pri Vrdeji napeljana v Trst po vodotoču (akvedotu) v tri glavne vojnake: na velikem trgu, na borsnem in na trgu rudečega mosta.

Mej poslopji iz dobe Marije Terezije nam je omeniti najprej cesarsko namestniško palačo, katera še dandenes v istem stanu služi kot stanovanje c. k. namestniku, in ako cesar v mesto pride. Potem stara «Borsa» trgovska snodna palača, kamor so se trgovci ob določenej uri skup shajali ter svoje trgovinske zadeve določevali. Trgovinsko društvo, imenovano «Borsa», pa je bilo l. 1775 sestavljeno iz 40 bogatih trgovcev, ki so bili udje dosmrtni, pa niso zastopali skupnih trgovinskih zadev, ampak le svoje lastne koristi in kupčijske zveze. Iz one dobe je velika «dogana», in pa kanal pred cerkvijo novega sv. Antona.

(Dalje prihodnjíč.)

ki so obdajale namestnico. — Zdaj da »Sokolski« trobenta znamenje in začne se sv. maša. Najprej zagode vojaška godba »Pred Bogom«, za njo zapoje »Kolo« hrvaška maša in tako se vrstila mej mašo godba s hrvaškimi peveci. — Petje »Kola« je vse nazoče kar očaralo, posebno iznenadilo je to tako precizno, ganljivo petje visoko gospodo. Gosp. Eisenhut, pevovodja »Kola«, pokazal je menda vsem nam Tržačanom, še celo Italijanom, kaj je lepo petje. — Po sv. maši, katero je bral g. župnik svetoivanski, gre g. podpredsednik Polić po gospo kumico — namestnico, ter jo pelje pred mizo, kder je bila razvita zastava, za njo gređo tudi vse družice. Predsednik prosi visoko gospo, naj blagovoli privezati na zastavo po najvišji gospej kumici podarjeni trak, kar se zgodi in na kar privežeti gospodičini Dejak in Mankoč po tržaških Slovenkah zastavi podarjen lep trak na zastavo. Zdaj vzdigne zastavonošec g. Mlakar zastavo in gre ž njo pred altar, tam poklekne in č. g. župnik blagoslovi zastavo. Zastavonošec na to položi zopet zastavo na mizo. Tržaški in skedenjski zbor zapojeta na to slovensko himno Jenkovo. Mej blagoslovenjem so grmeli topiči in zvonili so zvonovi.

Zdaj se začne ceremonija zabijanje žebeljev. Prvega zabije č. gosp. župnik v imenu Boga očeta, sina in svetega duha, drugega prevzvišena gospa kumica-namestnica v imenu najvišje kumice cesarjeve Stefanije in v svojem, tretjega Nj. eks. namestnik v imenu Nj. Vel. cesarjeviča in v svojem, četrtega g. župan Bazoni v imenu mesta in v svojem imenu, potem predsednik društva v imenu društva in v svojem, potem predsedniki vseh zastopanih društev, potem družice zaporedoma in naposled vsi viši gospodje uradniki, zaporedoma l. t. d. Ko mine ta cerimonija, gre vsa gospoda zopet na svoja mesta, zastavonoša vzdigne zopet zastavo in jo nese blizo tribune, na katero zdaj stopi predsednik Dolencec in govori ta le slavnostni govor.

Visokočestita gospoda, predragi rojaki in rojakinje!

Jako pomenljiv dan praznuje danes naše podporno društvo; njega zastavo, pod katero se ima zbirati to naše društvo v veselju in tugi, prav zdaj je blagoslovila roka zastopnika božjega in vsi tukaj zbrani družabniki in gostje povzdigovali smo svoje molitve k nebesom, da Bog blagoslovi, Bog ohrani to naše dobrotvorniteljno društvo.

Pri nas Slovenceh je namreč stara in lepa navada, da se v tugi in veselju in pred vsem spominjamo najvišjega nebeškega bitja. A kakor je vkoreninjena pri nas ta navada, prav tako se po starem običaju pri vseh slovenskih prilikah spominjamo tudi kaj z veseljem našega vladarja. — Pa kaj ne bi se spominjali posebno našega sedanjega cesarja, Fran Jožefa I., kateri je prav te dni osrečil našo deželo se svojim blagonosnim pohodom in pri tej priliki sreča vseh Slovencev tako navdušil, da nam ostanejo za vedno nepozabljivi oni prekrasni dnevi, ko smo uživali nenavadno srečo, da smo videli in občudovali vzvišeno velikodušnost našega premilostljivega cesarja in njega obitelji; kaj ne bi se navduševali za vladarja, pod katerega modro vladno smo baš mi Slovenci dosegli, da se moremo svobodno razvijati kot narod in da moremo snovati društva v naš duševni in gmotni prosphe.

Menim, da mi vsi tukaj zbrani smo v tem obziru le ene misli, in da se naše želje najlepše strinjajo v skupnem našem klicu, da pred vsem Bog živj, Bog ohrani našega presvitlega cesarja Fran Josipa I. in našo presvitlo cesarico Elizabeto. Živio! (Gromoviti »živio«-klici in godbi svirati cesarsko himno).

A naše društvo ima še posebne dolžnosti do najvišjih oseb; ono je bilo tako srečno, da ga je vzel pod svoje mogočno varstvo sam cesarjevič Rudolf in da se je tudi njegova visoka soproga cesarjeva Stefanija toliko ponižala, da je prevzela mesto kumice pri krstu naše zastave; — tolika čast ni še doletela nobenega slovenskega društva. To pa dokazuje, s koliko ljubeznijo objema srce našega cesarjeviča vse avstrijske narode brez razlike in kaka neizmerna velikodušnost diči tudi bodočo našo cesarico. — Ako se pa naše društvo po pravici ponaša s svojimi visokim pokroviteljem, mora ono tudi paziti na to, da bo vredno take visoke milosti in da se bode vsigdar moglo ponašati z najčistejšim avstrijskim patriotizmom in s pametno delatnostjo na polju izobraževanja in pravega, plemenitega človečanstva; ono mora postati prvi vzor družabnega življenja. V tem zmislu vabim pri tej slovenski priliki vse družabnike in visokočestite goste, da zakličejo trikratni »živio« visokemu protektorju društva in visokej kumici naše stopr krščene zastave: Bog živi cesarjeviča Rudolfa in cesarjevo Stefanijo! (Gromoviti »živio«-klici in godbi svirati cesarsko himno).

Hvaležno spominjati pa se moramo pri tej priliki tudi družega zaštitnika našega društva, ki je dozdaj vedno podpiral naše še mlado društvo ter ga tudi priporočal na najvišje mesto, spominjati se moramo tudi njegove preblage soproge, ki denes nadomestuje visoko kumico: Njegovo ekscelenco, namestnika g. barona Pretisa in Njeno ekscelenco kumico-namestnico gospo baronico De Pretis naj Bog živi! (»Živio«-klici.)

Jako češčno je tudi naše društvo s tem, da nas je počestil sam tržaški župan s svojo navzočnostjo in s tem tudi on priznal važnost našega društva in naše zastave. To nam daje tudi dobro upanje za boljše razmere mej narodnosti v Trstu. »Živio« torej župan tržaški! (Močni »živio«-klici.)

Konečno naj mi bode dovoljeno, da v imenu našega društva izrazim najtoplejšo zahvalo vsem društvom in gostom, ki so nas počestili s svojo navzočnostjo pri tej spominski slavnosti in s tem dokazala kako simpatično je njim vsem naše še mlado društvo. Zahvaljujem se v prvi vrsti društvom in gostom iz Hrvaškega, društvom in gostom s Kranjskega in društvom in gostom z Goriškega. — Vsa ta društva so naše narodnosti; a kar našemu prazniku daje še po-

sebno imenitnost, to je, da so tukaj zastopana tudi društva drugih narodnosti, ki z nami skupaj živé tukaj na Primorskem in osobito v Trstu; jaz menim razna podporna italijanska društva tržaška, naše veterane, mej katerimi se nahaja tudi mnogo naših bratov Slovencev in nemška društva, katera so poslala k naši slavnosti svoje zastopnike. Dokaz nam je njih pobod, da so ta društva nam prijazna in da so ona z nami enakega menenja, da vse tukaj živeče narodnosti morejo mej seboj živeti kakor pravi bratje, ako vse skupaj navduša patrijotična misel, da je Avstrija nad vse. Gledé na to ima torej naša denašnja slavnost še poseben vzvišeni pomen, ona je pobratimija vseh tržaških avstrijskih patrijotov brez razlike naroda. Vsem našim gostom od daleč in blizo kličem torej navdušeni: »Dobro došli! In zdaj se le dovolite mi, visoki in čestiti gostje in bratje družabniki, da izpregovorim nekoliko besed o denašnji slavnosti, o naši prekrasni zastavi, katero posebno diči in odlikuje trak, kateri je zastavi podelila visoka gospa kumica.

Krščena, razvita je zastava. Naj se veselo vije pod jasnim nebom! Ona, ki je sama prekrasen plod blagonosnega dela, naj vabi nas in kliče na mirno, blagonosno delo. Zbirajmo se, zataborimo se v njenej senc. Marljiva in razumna roka je v našo zastavo lepo všla ul, ali bučelni pahj, podobno marljivosti in vzajemnega, mirnega dela, katero živi in blaži svet. Da, resnično, predragi rojaki in domorodkinje, podoba je lepa, primerna, izpodbudljiva; bodimo tudi mi, kakor bučele v ulu, one, združene v mnogobrojnem društvu, marljivo letajo ves božji dan, od zore do mraka, od cvetice do cvetice ter zbirajo sad svojega truda na lastnem domu v ulu. Tukaj delajo čudovitno umetno satovje ter ga polnijo s sladkim medom. One delajo skupno za-se, za zunanji svet, za telesni in duševni prid človeštva, one delajo v slavo božjo. Sveče, ki goré na altarjih naših svetišč, delo so njihovih nožic. One uže od nekdanj v mirnej družabnej zvezi veselo živé in delajo brez zavidnosti v najlepšji slogi, ker bi delo posameznih bilo brezvpešno in brez koristi; one ne trpe mej seboj lenuhov in kvarilcev. Navajene dela in lepega reda, odstranijo iz ula vse, kar jim je na poti in v kvar, one imajo v svojem kraljestvu kraljico, katero spoštujejo in ljubijo, kakor svojo mater.

Ali ni to lep vzgled, velik nauk? Ali nas to živo ne opominja, da se moramo tudi mi združevati v složno delo, da se mora naše društvo množiti in razcvitati, kakor spomladi rože na polju? Kar je v našem narodu v Trstu in okolici delalskega stanu — in delalci smo vsi — vsi se moramo vtaboriti pod vibrajočo zastavo, katero smo denes slovesno razvili. Prisezimo nanjo, da bomo vzajemno in marljivo delali v lepej slogi, ker iz tacega dela izvira blagostanje, moč, sreča, blagoslov.

Vzajemno delo je spreobrnolo puščave v rajske vrte, postavilo mirne kočé v tihé doline, božje hiše na vrhe naših gor, zidalo mesta, stesalo ladije, prevrtilo hribe, zvezalo dežele s železnicami, prepreglo zemljo z brzozjavi, s prekopi zvezalo morja. — Mirno, vzajemno delo je privabilo divjaka iz temnega gozda, sprejelo ga v omikano človeško društvo, ustvarilo družine, občine, države, iz njega so se porodile vse učenosti, vse umetnosti, vse sladkosti in ugodnosti, katere uživa človek na svetu. Delo ima zlato dno, ono blaži človeka in je človeku največje dobro; krepi mu telo, hrani zdravje in um bistri, ono mu napolnjuje srce z veseljem in zadovoljnostjo in sam Bog govori v svetem pismu: »Jaz sem človeka za delo ustvaril«. Tedaj prijatelji in prijateljice, na delo, na vzajemno delo! Oklenimo se s živo ljubeznijo, z vsem sreem društva, katero si je na svoj prapor zapisalo prvi pogoj človečanstva: »v slogi je moč« in katerega gaslo je: »v zajednem delu, vzajemna podpora«. Širimo mej znanci in prijatelji zavest o blagonosnem njegovem namenu, priporočajmo ga vsemu našemu narodu, da se zbere ves v senc njegove zastave, da vzraste in se okrepi ter si pridobi podpornikov, kolikor košata lipa perja na spomlad. Krščena, razvita je zastava, zbirajmo, zataborimo se v njenej senc! Kakor bučela v panju ljubi in priznava svojo kraljico in skrbi za korist cele male države, tako tudi mi v našem društvu gojimo pravo ljubezen do naše ljube Avstrije in do našega naroda. — Zastavonoša, tukaj izročam Vam v božjem in v imenu našega društva prelep zastavo, da jo vedno visoko nosite in branite društvu v čast in slavo! Kakor ste bili hrabri na polju česti, tako hrabri bodite zdaj tudi na polju mirnega dela in kadarkoli in koderkoli nosite to zastavo, ter jo povzdignete, zgodi naj se to na čast našemu društvu, katero naj Bog ohrani ter vzame pod svojo najmogočnejšo varstvo! Bog živi naše društvo! (Gromoviti »živio«-klici.)

Po govoru pridejo družice iz paviljona pred zastavo in venčajo mej petjem Hribarjeve kantate v prvo novo krščeno zastavo, po tem pa vse druge zastave, na kar se začne pozdrav zastav. Zastavonošec pod. del. društva stopi se svojo zastavo v sredo polukroga, kateri so napravili drugi zastavonošci se svojimi zastavami, vsak zastavonošec križa dvakrat na desno in levo novo krščeno zastavo in tako gre zaporedoma. Po dovršenem pozdravu napravijo zastavonošci špalir od oltarja proti vходу. — Predsednik gre najprej pred prevz. gospo kumico namestnico in se jej zahvali v imenu društva, in naznani, da je slovesnost končana, na enak način k namestniku.

Potem kumico — namestnico zopet o lvede skoz spaliro zastav veterano in Sokolov do vhoda, mej gromom topičev in sviranjem cesarske himne obeh godeb ter živioklici zbranega ljudstva; za visoko gospo je šel gosp. namestnik spremljan po podpredsedniku, potem družice spremljane po udih slavnostnega odbora, na posled druga gospoda. — Pred vhom se visoke gospode prav prijazno poslovili od odbora

in otide s kočijami mej gromom topičev in živio-klici. Društva pa se zopet postavijo v red in stopajo v istem redu kakor so prišla z razvitimi zastavami in z godbo na čelu do Politeama Rossetti, kder spravijo zastave v velikej dvorani. Tako je minola slavnost blagoslovenja prve blagoslovene slovenske zastave v Trstu. — Slavnost je bila ne le velikanska in imponentna nad vsako pričakovanje, temuč bila je tudi ganljiva; bili so momenti, ko so našim ljudem igralo solze v očeh. — Pa kaj bi ne bil ganjen Sloven, ko vidi, da na njegovo zastavo vežejo visoke vladne osebe trak, kateri je podarila sama naša bodoča cesarica in da tržaški župan sam tudi priznava našo zastavo s tem, da pribija v njo žebelj. Menimo, da odslej saj ne bode mogel nihče več dvomiti o legalnosti naše slovenske zastave. Slavnost ta pa je bila tudi neka pobratimija mej vsemi tukaj živečimi narodi, ki vsi nahajajo svoj zaštit in svojo srečo v mogočnej Avstriji.

(Dalje prihodnjč.)

Kranjski deželni zbor.

V seji 19. t. m. so precej v pričetku narodni poslanci zaradi nemškega »Schulvereina« izročili to-le Interpelacijo

do preblagorodnega gosp. c. kr. deželnega predsednika.

Nemški »Schulverein« omenja v svojem poročilu, ki ga je 18. maja t. l. podal občenemu zboru, tudi svojega delovanja na Kranjskem, ter pravi:

»In Krain dürfte, mit Ausnahme der Sprachinsel Gottschee, die eine Sonderstellung einnimmt, die Thätigkeit des »Schulvereins« wohl in nächster Zeit stärker in Anspruch genommen werden. Bisher beschränkten wir uns darauf, Remunerationen für besondern, über das Pflichtmässige hinausgehenden Eifer im deutschen Sprachunterrichte an gemischtsprachigen Schulen auszusprechen und zu bewilligen. Solche Remunerationen erfolgten fünf im Jahre 1881, sechs sind für das Jahr 1882 ausgeschrieben.« »Na Kranjskem, razven jezičnega otoka kočevskega, ki ima svoje posebne razmere, utegne imeti »Schulverein« v najbližjem času pač več opraviti. Dozdaj smo razpisovali in dovoljevali le nagrade za posebno dolžnost presegajočo gorečnost v poučevanju nemškega jezika na večjezičnih šolah. Takih nagrad smo dali l. 1881 pet, za l. 1882 je razpisanih šest.«

Za tem omenja še posebej svojega delovanja na Kočevskem, rekši, da je nemški »Schulverein« z svojimi doneski tam pripomogel k ustanovitvi 6 šol, podarivši za šolska poslopja na Smuku, Topli Rebrl in Poljanicah po 1000 gold., za šolo v Šefljanju 2200 gold., v kojih je všteti 1000 mark, ki jih je prejel iz Mogunca, za šolo v Maverlu 3800 gold., za šolo v Grčaricah pa hišo, katero je gosp. Jurij Stampfl iz Kočevja podaril »Schulvereinu«.

Nas bi pač malo brigalo, kaj nemški »Schulverein« z svojimi denarji počenja, ko bi se šopiril samo po nemških deželah in bi se poganjal samo za varstvo in obrambo nemštva (Wahrung und Verteidigung des deutschen Volksthumes), druge narode pa pustil pri miru in ne segal v njihove pravice; toda njegovo dosedanje delovanje priča, da mu ni mar za varstvo in obrambo, ampak za širjenje večje razširjevanje nemštva, za ponemčevanje naroda slovenskega, za kratenje njegovih najsvetejših pravic!

Znano je, da na Kranjskem, razven na Kočevskem in v Weissenfelsu, živé samo Slovenci. To pripoznava tudi »Schulverein« sam, ker v omenjenem poročilu Kočevje imenuje »jezični otok«, ki ima svoje posebne razmere — »eine Sprachinsel, die eine Sonderstellung einnimmt.« Ko bi bilo tedaj »Schulvereinu« res le za varstvo in obrambo nemštva mar, imel bi v naši deželi samo na Kočevskem kaj opraviti, ali prav za prav še tam nič, ker nikomur ne pride na misel, nemško narodnost Kočevarjev spodkopavati.

»Schulvereinu« pa v omenjenem poročilu prav Kočevsko izločno izjema in poudarja, da bode treba v drugih, tedaj slovenskih delih naše dežele razvijati veliko večjo delavnost, nego doslej. Kaj bi imelo to veliko-nemško društvo, ki svojo podporo dobiva celó iz vnanjih dežel in je v zvezi z jednakiimi družbami države nemške, v naših slovenskih krajih pač opraviti, ko bi se nameravalo razširjati nemštvo in ponemčevati našega naroda slovenskega!

Prav jasno to spričujejo in potrjujejo ti-le dogodki:

V Maverlu, v okrajni črnomaljskem, kder poleg Slovencev živé tudi nekateri Nemci in so imeli do sedaj sicer javno šolo, pa le za silo, hoteli so napraviti redno šolo, in »Schulvereinu« jim je nemudoma zagotovil denarne podpore za zidanje šolskega poslopja, ako se zavežejo, da bode šola nemška. Okrajni šolski svet črnomaljski, ki ima pri ustanovitvi novih šol v svojem okrajni preiskovati raznotere razmere, storil je to tudi v Maverlu, ter našel, da je tam 45 za šolo sposobnih otrok. Mej njimi jih je 14 govorilo in umelo samo slovenski, 9 jih je govorilo slovenski, pa umelo tudi nekoliko nemški, 7 govorilo in umelo je slovenski in nemški, 11 govorilo in umelo je samo nemški, 4 govorilo so nemški, pa umeli tudi nekoliko slovenski.

Okrajni šolski svet je hotel ozir jemati na te dejanske razmere in privičen biti obema narodnostima, da bi nobena ne imela uzroka, pritoževati se. Pripoznal je torej potrebo šole, ob jednem pa deželnemu šolskemu svetu priporočal šolo tako osnovati, da bode za nemške otroke nemška, za slovenske pa slovenska, in bi jedni prihajali k pouku dopoldne, drugi pa popoldne. Deželni šolski svet je temu predlogu okrajnega šolskega sveta črnomaljskega pritrtil, in sklep se je nemškemu »Schulvereinu« sporočil z dopisom okrajnega šolskega sveta

črnomaljskega iz 21. maja 1882, št. 327, v katerem da se je s to določbo po naznanilu deželnega šolskega sveta iz 5. maja 1882, št. 550, željam nemškega »Schulvereina« ustreglo, kolikor je bilo po sedaj veljavni postavah mogoče.

Clovek bi mislil, da bode »Schulverein« radostno sprejel to naznanilo, ker je imel zagotovilo, da se bode z nemškim poukom varovala narodnost nemških otrok, in ne pridejo v nevarnost, se po slovenskejši šoli izneveriti nemštvu.

Toda »Schulverein« je šolo v Maverlu smatral za svojo popolno lastnino. Kakor je razvidno iz preiskovalnega zapisnika krajnega šolskega sveta črnomaljskega iz 3. avgusta 1882, št. 78, bil je »Schulverein« uže s pričetkom šolskega leta 1881/82 Maverlskemu časovnemu učitelju Schwarzu zaukazal, naj slovenski pouk iz šole popolnoma izključi, ter poučuje le nemški, kar je omenjeni učitelj kot prepokorni sluga nemškega »Schulvereina« tudi storil. Šolske oblasti o tem niso menda nič vedele, vsaj zoper to niso nič ukrenole.

To od »Schulvereina« tako tihotapsko pričeto ponemčevanje Maverlske šole bi bilo za zastonj, ako bi se bila šola po sklepu c. kr. deželnega šolskega sveta osnovala z dvema oddelkoma, nemškim in slovenskim. Zato je »Schulverein« napel vse svoje žile, da to zabrani, ter je s pismom dne 7. junija 1882, št. 2903, na dotični poziv krajnega šolskega sveta črnomaljskega odpisal, da za tako šolo ne dá nič, ker bi bilo to zoper njegove težnje in njegova pravila, po katerih sme podpirati le čisto nemške šole!

Ali ni to jasen dokaz, da je »Schulverein« v prvi vrsti mar le za ponemčevanje naših slovenskih otrok, ker jih hoče siliti, da bi hodili v nemško šolo, dobivali čisto nemški pouk in se izneverili narodnosti slovenske? Kaj je njemu mar samo za nemške otroke! Ostanejo naj brez pouka, zdvojajo naj in duševno poginejo, ako mu niso za vabljene, s katerimi more v svoje nemške mreže vjeti vsaj dvakrat toliko slovenskih otrok!

Ko se je omenjeni odgovor »Schulvereina« razvedel, začeli so njegovi agenti in misijonarji Maverlske šole, da sedaj ne dobé nobene šole, da bi bilo za nje vendar le boljše, ko bi imeli nemško šolo, kakor nobene itd. Ljudje so tem lažnjivim besedam verjeli ter v strahu, da bi morda res ne dobili šole, ako nemški »Schulverein« umakne zagotovljeno podporo, po nasvetu omenjenih agentov podpisali prošnjo do deželnega odbora, naj posreduje pri deželnem šolskem svetu, da uniči svoj prvotni sklep o maverlskejši šoli ter v Maverlu ustanovi nemško šolo. Večina deželnega šolskega sveta je radostno sprejela to prošnjo ter ovrgla svoj prvi sklep in ustrežaje želji nemškega »Schulvereina« z odlokom dne 18. julija 1882, št. 1081, zaukazala, da nova šola v Maverlu mora biti nemška, slovenski jezik pa se ima poučevati le kot obligaten predmet.

V tem odloku, ki se je nemškemu »Schulverinu« uaznanil s pismom krajnega šolskega sveta črnomaljskega dne 5. avgusta 1882, št. 433, mej drugim stoji, da se prvi sklep deželnega šolskega sveta proklucuje in zaukazuje ustanovitev nemške šole v Maverlu, ker bi delitev jednorazredne šole v dva oddelka, kakor je bila prej sklenjena, prispevala veliko težavo in bi bil jako dvomljivo tudi uspeh pouka in smoter, ki ga imajo ljudske šole.

Ta sklep c. kr. deželnega šolskega sveta je tem čudnejši, ker ravnokar omenjenih, sedaj tolikanj važnih pomislov, da je bilo treba zaradi njih celo prvi sklep zavreči, ni imel, dokler nemški »Schulverein« ni odrekal svoje podpore, kar spričuje, da naš deželni šolski svet svoje sklepe ali silno lahkomišljeno in površno dela, ali pa, da pri našem vrhovnem šolskem uradu beseda tujega »Schulvereina« več velja, nego dobro utemeljeni razlogi in predlogi njegovega podurada, krajnega šolskega sveta.

(Konec prihodnjih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Zadnje dni se ni nič posebno važnega pripetilo v političnih stvareh, ni doma, ni na inozemskem. Notranja politika se še vedno, in po vsej pravici, najbolj peča s cesarjevim popotovanjem in osobito s tržaškimi razmerami, o katerih poročamo nekoliko na drugem mestu. — Z Dunaja so zadnje dni dobajala poročila, da noče tržaški deželni namestnik odstopiti, a mi v ta poročila nemamo nobene vere, ker postopanje našega deželnega namestnika prav nič ne kaže na odstop, ampak on dela, kakor bi hotel večno na Primorskem vladati. — Važne so nam Slovencem obravnave kranjskega deželnega zbora; o teh pozneje važniše reči objavimo, ker zdaj imamo drug posej, pa premalo prostora in časa.

Če pa miruje politika, ne mirujejo nebeški elementi i nesreče. O groznih povodnjih smo poročili uže zadnjič i tudi danes. Šiba božja je zadela več naših dežel, pa tudi zunanjemu svetu, vzlasti Italiji in Ameriki ni prizanesla. Iz Amerike poročajo o še veliko hujših povodnjih in nevihtah, nego so bile pri nas. Na otocih v velikem oceanu pa je vihar odnesel 1500 hiš, 13 cerkev razrušil i več ladij potopil.

Na železničnem mostu, ki drži čez Dravo pri Oseku, zgodila se je zadnjo soboto grozovita nesreča. Ko se je peljal čezenj vlak z vojaki, zrušil se je en obok in padlo je v Dravo šest vagonov, v katerih so bili natlačeni vojaki huzarji. 25 jih je utonilo in dva dalalca, ki sta imela opravke na mostu, bila sta usmrtena. V bolnico pa so prinesli 15 ranjenih huzarjev, mašinst se je rešil s tem, da se je na telegrafskih dratovih vzdržal. — Pravijo, da je voda most izpodkopala i da je nezmožnost in nemarnost uradnikov in inženirjev to nesrečo zakrivila.

Vnanje dežele.

Papež je v konsistoriju 25. t. m. imenoval poslanca v Parizu in Madridu za kardinala in več novoimenovanih škofov potrdil, med drugimi tudi poreško-puljskega škofa, prč. gospoda Zorna.

Ruski car z vso svojo rodbino je bil zadnji teden v Moskvi, a ni šel zaradi tega v to mesto, da bi se bil dal kronati, ampak obiskal je vse imenitnejše tamonjne cerkve, zavode in naprave ter bil trikrat v razstavi. Tudi črnogorski knez ga je tja spremlil. Carja je Moskva navdušeno sprejemala in pozdravljala, pa tudi veliko sočutja kazala do črnogorskega kneza, ki je 25. t. m. zopet odpotoval. Spremili so ga na kolodvor vsi najvišji civilni in vojaški dostojanstveniki ter mnogo ljudstva, kolodvor pa je bil razsvitljen. Iz vsega se vidi, da črnogorski knez ni šel na Rusko brez vzroka i da se zadovoljno vrne nazaj v svojo kneževino.

Grško-turški razpor se utegne poravnati; konferenca v Carigradu, katera se je imeia dogovarjati o tem prašanju, ni se šela, ker je turška vlada po dogovoru z grškim ministrom vnanjih zadev odstopila grškemu kraljestvu one kraje, zaradi katerih je vstal razpor.

V Egiptu so Angleži skoraj povsod uže red napravili, trnjave so se jim udale in uporniki so orožje odložili. Namestni kralj je prišel uže v Kairo. Vojskovodja Wolseyly in admiral Seymour sta za svoje zasluge bila povišana v baronski stan in tako postala angleška para. Kaže se, da angleška vlada ne išče v Egiptu za Angleško posebnih predpravil, ampak da prepusti, naj evropske velevlasti to prašanje vredé.

Domače in razne vesti.

Družabnikom pol. društva »Edinost« in drugim Slovencem v Trstu in okolici naznanja podpisani odbor, da bode v nedeljo dne 1. oktobra ob 10. uri zjutraj pri sv. Ivanu slovesna sv. maša s zahvalnico v spomin 500 letnice, odkar je prišel Trst pod habsburško žezlo. — Naj se naši rodoljubi vdeležé mnogobrojno te cerkvene slovesnosti.

Odklikovanje. Županu iz Vrše je podelil cesar zlati križ za zasluge, ker je zaprl voznika, ki je pripeljal Oberdanka z bombami čez mejo.

Imenovanje. Cesar je imenoval sedanjega namestnega admirala in poveljnika vojaške mornarice Pöchha za admirala.

Novi namestnik za Primorsko. Časniki pišejo, da bode v kratkem, to je precej po končanem razstavi tržaški namestnik baron Pretis prestavljen iz Trsta in da na njegovo mesto pride nek general brez politiške barve.

Seja mestnega zbora dne 26. t. m. Od-bije se prošnja zaradi zidanja enega magazina za olje v novej luki. Izvoli se zopet dr. Goracuchi za predsednika požarne straže (tudi mnogi konservativi so glasovali za tega znanega rudečkarja.) Dovoli se 400 gld. na pritožbo g. Nabergoja, da v Križu nimajo vođe, za napravo vodnjakov v okolici. Dovoli se 368 gld. za napravo strelodvodov na požarnih stacijah. Dovoli se 200 gld. za vodo v bolnižnici. Dovoli se 3600 gld. za podporo zapuščenih otrok. Izvolijo se v komisijo za osnovo obrtniške šole ti le starešine: dr. Luzzato, dr. Geiringer, dr. Vierthaler in Ricchetti. — Konečno se dovoli, da se IV. razred mestne gimnazije razdeli v 2 paralelki.

Razstava. 30. t. m., ko bo petstoletnica združenja Trsta z Avstrijo, delila se bodo slovesno darila odklikovanim razstavljalcem. Izvrševalni odbor je to naznanil vsem pododborom in družim visocim osobam. Svečanost se bo vršila opoldne v gledališči »Politeama«. — 22. t. m. dopoludne je bila v Trstu zopet silna nevihta; mej enajsto in dvanajsto uro je morje gnalo grozne valove in pri razstavi poškodovalo obrežne zidove, most pri poslopji 2 je porušilo, kole, na katerih vise svetilnice, podrlo, in planke na gorenjem in dolnjem kraju odplavilo. Hodnik poleg poslopja 2 je tako poškodovan, da skoraj ni mogoče hoditi po njem, na mnogih krajih je razdrt i leže na njem skale in blato, katero je morje nanj navallilo. Poškodovan je tudi cesarski paviljon. — Za pošiljatve ovojča so vse avstrijske železnice znižale vozmino za 5% tja in nazaj. To velja za pošiljatve do 28. t. m.

Podpora po povodnji poškodovanim. Pod vodstvom tržaškega mestnega župana in trgovinske zbornice načelnika se je sestavil odbor, ki bo nabiral darove v podporo po povodnji poškodovanih Tirolcev, Korošcev in Štajercev.

Vabilo k odborovej seji »slov. učit. društva za koperski okraje« v dan 8. okt. t. l. ob 8. uri zjutraj v Dolini. Dnevni red: 1. določitev dneva in kraja občnega zborovanja v novembru t. l., 2. sestava dnevnega reda za to zborovanje, 3. predlogi in navedli čč. gg. odbornikov. Op. Da je odboru mogoče dnevni red občnega zborovanja za časa sestaviti, prošeni so najuljudnejše čč. gg. društveniki — referentje, da blagovolé svoje referate do 8. okt. t. l. društvenemu predsedništvu doposlati ali vsj naznaniti o čem mislijo referovati.

V Dolini 26. septembra 1882.

Predsedništvo.

Sedemstoletnico bo obhajal red sv. Frančiška na Kostanjevici v Gorici 2., 3. in 4. oktobra.

Najstariji veteran v Tolminu, ki je služil v avstrijskejši vojski, ki se je bojevala zoper Napoleona 1. umrl je 22. t. m. Rajnji je bil v bitvi pri Lipsiji ter bil odklikovan s kanonskim križem.

Na smrt obsojen je bil pred ljubljansko sodnijo 21. t. m. 66 letni Jakob Ostanek iz Planine, ki je edinega svojega dvajsetletnega sina z sekuro umoril.

Šolske knjige. Te dni so prišle na svitlo zopet tri knjige za slovenske srednje šole, in sicer:

«Latinsko-slovenski slovník za tretji in četrti gimnazijalni razred, izdelan po latinsko-nemškem I.-A. Rožeka»; potem «Vadbe v skladnji latinski, prvi del za tretji gimnazijalni razred, sestavil prof. Kermavner», in «Aritmetika za nižje gimnazije, spisal dr. Fr. Močnik, poslovenil I. Celestin». — Ni toraj strahu, da bi nam knjig manjkalo.

Iz razstave. V obrtniškem oddelku (poslopje 2) in sicer v 9. razredu grupa C. se posebno po firmi Jožef Roletschek iz Prage izloženi predmeti iz usnja zanimivi in zadovoljevajo ogledovalca na vsako stran. Znano je, da je avstrijsko sedlarstvo na visoke stopinji; v tem pa nas izloža gosp. Roletscheka še posebno potrdi. Izložena sedla, komati in druga navadna in olepšana priprega za konje, potem usnjeni kovčeki, torbice in različni drugi predmeti zaslužijo, kar se tiče okusa, trdnosti in elegancije, največo pozornost. — Razumi se, da ima tako solidna firma tudi mnogo kupecev, pa ne same v Avstriji, ampak tudi v Nemčiji in Italiji. — Za večo komoditeto naročnikov, napravil je g. Roletschek tudi v Trstu podružnico, katera bode imela gotovo dober uspeh, kar se tiče izvoznje. Pri zadnjem obisku najviše in visoke gospode na tržaški razstavi so razstavljeni izdelki omenjene napredovalne firme vzbudili veliko zanimanje, kar je umevno, ako je znano, da je dobila ta firma uže mnogo odklikovanj na raznih razstavah. Tako je dobil g. Roletschek na razstavi v Gradcu leta 1872 za vatrogasno orodje sreberno kolajno in na dunajski izložbi 1873 za konjsko opravo in izdelke iz usnja kolajno za zasluge in na zadnji razstavi v Gradcu leta 1880 srebrno državno kolajno.

Denar na obresti in upanje na dobitke. Še v tem mesecu se avstrijski vrednostni papirji s tako imenovano »malo srečko« pomnože. To je »Rudečega križa« srečka, katero društvo je pod pokroviteljstvom cesarja in cesarice, kakor je to znano, in se mu je nedavno dovoliko izdati srečke, da se pomnoži zalog tega samaritanskega društva. V ta namen se bodo 30. t. m. na Dunaji, kakor tudi v glavnih deželnih mestih in pri mnogih nabiralnih menjalnicah v manjših mestih podpisali nabirali, in utegre biti vspeh, soditi po preobilih naročilih, katera uže zdaj dohajajo, jako dober. Čuditi se temu ni, ako se premisli, da so dobitki, katera daje »Rudečji križ«, če se primerjajo z uže znanimi srečkami manjše loterije, posebne vrste. »Rudečega križa« srečke so glasé na tisti znesek, kakor Rudolfove srečke, tó se danes prodajajo po 22 gld., »Rudečega križa« srečke pa se danes podpisujejo za 12 1/2 gld. Res je to tako imenovani prvi kurz, ki prej all slej utegne zdatno poskočiti. All negledé na to se priporoča »Rudečega križa« srečka vsled izvrstnega in jako cenega izžrebnega načrta. Glavni dobitek prvega srečkanja znaša namreč 200.000 gld. v poznejših žrebanjih, katerih bo do leta 1893 vsako leto po tri, 100.000 gld. 50.000 gld. itd. Posebno važno pa je to, da tudi takrat, če je bila srečka vzdignena z najmanjšim zneskom, ki raste od 12 do 20 gld., vladnik srečke še vedno lahko zadene večji dobitek. On dobi poseben list, ki ima vrednost do konca trajajoče promese, s katero pri vseh poslednjih igrah igra, in tako lahko dobi dobitek do časa, ko so dobljeni vsi dobitki. Kar se tiče varnosti srečk, zagotovljena je ona, negledé na visokočislano zadrugo, katera jih je izdala, z loterijskim zalogom, ki je vložen pri c. k. deželnej denarnici za dolenje Avstrijsko. Iz tega zaloga, ki je pod nadzorstvom cesarskega komisarja, smrtijo se srečke in dobitki plačujejo. Posebni rezervni zalog, ki prvega zaloga, znašal bode po popolnem izplačanju zajema še dva milijona goldinarjev. Pri podpisavanju na poljubno število srečk — na Dunaji pri avstrijskejši Länderbank — vplačati je za srečko 4 gld. zagotovščine, ostanek pa takrat, ko se srečka sprejme.

Tržno poročilo.

Kava — mali posli — cene prav slabe.
Sladkor — manjša kupčija, za previdenje malo prašanja.

Sadje. — Še precejšnija kupčija, cene vse skoz trdne.

Olje — srednja kupčija po stalnih cenah.
Petrolje. — Po trdnih cenah, tukaj stane do gld. 9 1/2, iz Amerike dobajajo poročila, da tam cene rastejo. Došel je brod »Ljubidrag« z 2370 sodi petrolja.

Domači pridelki. — Nov sifoz je uže na trgu in ga plačujejo rudečega do gld. 10 1/2.

Zito — v slabem obrajtu.

Dunajska bors

dne 26. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld. 75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77 » 40 »
Zlata renta	95 » 90 »
1860 državni zajem	92 » 85 »
Delnice narodne banke	829 » — »
Kreditne delnice	318 » 75 »
London 10 lir sterlin	119 » 20 »
Napoleon	9 » 46 »
C. kr. cekini	5 » 65 »
100 državnih mark	53 » 20 »

Srečke velike

razstavne loterije v Trstu

se prodajajo pri Josipu Zoldan, verifikacijski urad za izžrebanja, opravištvno časnika »La Verifica«, in menjalnica, blizu namestniške palače v Trstu.

1000 dobitkov, glavni 50.000, 20.000 in 10.000.

srečka 50 soldov

Vabilo na naročbo.

Od 1. junija 1882 se je začela nova naročba na »La Verifica«, časnik za izžrebanja in denarstvene zadeve, kateri izhaja 7., 18. in 27. dan vsakega meseca.

Vsak naročnik bo dobil v januarju izkaz izžrebanih srečk od prvega srečkanja in za celo leto 1882, ter koledar izžrebanj za 1883.

Pogodbe naročbe od 1. julija do 31. decembra 1882. Za Trst pri opravištvu gld. —80. Na dom gld. 1. Za avstr. državo gld. 1.30. V zunanje države v zlatu 4 franko.

Naročila se vsak dan sprejemajo. Pri Josipu Zoldan, verifikacijski urad za vsa izžrebanja, opravištvno časnika »La Verifica« in menjalnica blizu namestniške palače v Trstu. 8—8

